

Història del orígens de la Garnatxa negra (resum)

Josep M. Puiggròs i Jové Institució Catalana d'Estudis Agraris (Filial del IEC)

joseppuiggros@gmail.com

Quan parlem de Garnatxa primer de tot haurem de distingir entre que entenem avui per Vernaccia, Vernassa, Grenache, Garnatxa o Cannonau com a formes més importants de designar amb interrogant un mateix cep o un mateix vi . Aquest serà el punt que intentarem esbrinar en aquesta comunicació.

A partir del segle XIII, en textos literaris o documents de reis i nobles trobem, citada la Vernaccia que podria ser una sinonímia de la Garnatxa. Però avui hi ha autors que ho descarten i proposen que la Vernaccia és un vi blanc dolç que a l'època medieval es va estendre a partir de la Liguria des de Gènova a diverses corts europees com la Corona Catalano-Aragonesa, la Francesa i l'Anglesa entre d'altres. El que si sabem es que aquesta Vernaccia va arribar a Gènova a traves de les rutes comercials d'aquesta república amb orient especialment amb les illes gregues de Xipre o Creta, i porten primer el vi i posteriorment els ceps que planten a la regió de "Cinque Terre" . Dels segles XIII, XIV, i XV tenim textos de diferents autors italians, catalans, francesos fins i tot anglesos que parlen de la Vernaccia amb diferents formes lingüístiques adaptades a cada idioma.

Posteriorment apareix la Garnatxa negra i caldrà resoldre si es tracta d'una mutació de la Vernaccia o en realitat es una nova varietat. D'aquesta Garnatxa negra els primers documents que hem trobat son dels segles XVI i XVII i son d'autors catalans.

A finals del segle XVIII trobem les primeres cites que fan referencia a l'Aragó i també del Rosselló des d'on es suposa es va estendre per França.

Un cas a part seria el Cannonau que tothom accepta que és sinònim de Garnatxa i fins fa poc tots els autors afirmaven que el seu origen o be era Catalunya o be la península ibèrica. Avui han sortit veus que diuen que la varietat és originaria de Sardenya .

La hipòtesi que plantegem és que possiblement ens trobem amb dues varietats diferents. La Vernaccia que molt possiblement a l'edat mitjana es va escampar per una part d'Europa a través de la Liguria i a Catalunya se'n inicia el consum molt aviat per part de la noblesa, i després apareix la Garnatxa negra de la que a Catalunya hi trobem, de moment, la documentació més antiga. Això podria indicar que Catalunya en fos el lloc d'origen com també dels altres tipus de garnatxa : blanca, roja, i peluda que son d'aparició posterior a menys que es pugués demostrar que la garnatxa blanca procedeix de la Vernaccia.

Febrer 2015

